16. god. 2. broj
2014. g.

ZORNICA nova

SRCE Isusovo - spasenje onima
koji se u te ufaju, pomiluj nas!

Do Đuda...pješice

Sjećam se, prije dvadeset i pet godina, kada je dovršena crkva u mom mjestu, Kukinju, tadašnji naš svećenik, pokojni Sándor Lőrinc, pozvao je mještane da se ode pješice u Đud, i kaže Gospi: hvala. Nije svatko krenuo na put, no oni koji su ostali doma ispratili su i dočekali hodočasnike. Prije nekih desetak godina je pješačko hodočašće obnovila kukinjska hrvatska narodnosna samouprava i to na inicijativu tadašnjeg člana mješovitog pjevačkog zbora, Jánosa Sárosija. O tada svake godine, oko blagdana Sv. Antuna pod zastavama i predvođeni križem grupa mještana kreće na put da ojača svoju vjeru prevalivši stazu dugu oko 25 km. Broj i sastav hodočasnika se iz godine u godinu mijenja, naime hodočašće je postalo svojevrstan zavjet članova KUD-a Ladislava Matušeka, a pružena je mogućnost svakom tko to želi, da se priključi ruti, koja se u zadnjih neliko godina zaustavlja kod Miće Štandovara, odnosno kod njegovog sina Čabe u Salanti. Jer ugostiti hodočasnike je također sveta stvar. I ovaj put se pošlo rano ujutro, od crkve u kojoj smo izmoli litaniju i otpjevali dvije marijanske pjesme. Pa se išlo od jednog do drugog poljskog križa, ima ih sveukupno pet kod svakog Stipo Stević pali svijeću, a svaki je od njih obnovio Mića Kamarić. I tu se moli i pjeva, malo sustane i kreće dalje. Kad smo stigli u Đud, u dno stuba koje vode do crkve oglasilo se zvono a ispred crkve su nas dočekali svećenici István Horváth i Zsolt Rosner. Lijepa si lijepa, S rajskih visina, Do nebesa nek se ori…, pa nadahnute riječi svećenika, i svi se unaprijed radujemo slijedećem pješačkom hodočašću.

MKT

IZ SADRŽAJA:

Čitajte nas iz tjedna u tjedan na portalu zornicanova.hu!

Stručni savjetnik: vlč Ladislav Ronta
Slika na naslovnoj stranici iz župe Sv. Jurja / Hrvatska
Na omotu: Kip Majke Božje Đudske

Fotografije: Akoš Kolar
Priprema za tisak: Tomislav Tarađija
Urednica: Milica Klaić Tarađija

Osnivač i nakladnik: Zaklada Zornica;
Adresa uredništva: Kökény, Kossuth Lajos 10/b.;
Tel-fax: 72-497-332; Mobitel: 30/411-04-61;
e-mail: milica40@freemail.hu, zornicanova@gmail.com;
HU ISSN 0866-5788

Aleksa Kokić:

Čežnja za Isusom

O, kad dođe Isus mali
u taj lijepi, sretni dan
ja ću Njemu, siromaku,
u svom srcu dati stan.

Najkrasnije ja ću priče
nizat Njemu danak taj,
neka misli Isus mali
srce moje da je raj.

Kazat ću mu što me boli,
svoje muke, bol i jad,
pitat ću ga da l' se može
doć u nebo ko ja mlad.

Pitat ću ga mnogo toga
u taj lijepi, sretni dan,
kada opet Isus mali
u mom srcu uzme stan.

Iz zbirke: U sjenama ravnice Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata
Subotica, 2013.

Logika srca
Uz blagdan Srca Isusova
ulomak

Piše: Andrija Kopilović

Dok sam razmišljao u blizini današnjega blagdana, Srca Isusova, našao sam jednu priču koja mi se čini vrlo snažna porukom za sve nas:

U nekom divnom vrtu raslo je bambusovo drvo. Gospodar ga je volio više od ostalih stabala. Godinu za godinom bambusovo drvo je postajalo sve ljepše i veće. Znalo je da ga gospodar voli i bilo je sretno. Jednoga dana gospodar se približi voljenom drvu i reče: „Dragi moj, potreban si mi!” Drvo osjeti da je došlo njegovo vrijeme i spremno odgovori: „Gospodaru spreman sam. Učini sa mnom što želiš.” „Morat ću te sasjeći”-čuo se usporeni gospodarev glas. „Sasjeći mene? Ali ja sam najljepše drvo u tvojem vrtu! Uzmi me, ali me nemoj sasjeći...” molilo je uplašeno drvo. „Dragi moj”-prihvati opet gospodar-„moram te ne samo sasjeći nego ti odsjeći grane i lišće...” „Gospodaru moj”-reče bambusovo drvo, „uništi moju ljepotu, ali mi ne diraj lišće i grane... ” „Ne mogu te uzeti ako mi ne daš da te obrežem.. ”. „Onda reži, gospodaru”-dršćući dometnu drvo. „Moj dragi, moram još nešto učiniti. Moram te presjeći na dva jednaka dijela, iščupati tvoje srce. Bez toga te ne mogu uzeti.” Bambusovo drvo uplašeno izusti: „Učini gospodaru, kako je najbolje.” I tako je gospodar sasjekao voljeno drvo, obrezao mu grane i lišće, rasjekao na dvoje i iščupao srce.

Zatim je odnio do vrela, blizu livada koje su trpjele od suše. Nježno poveže vrelo s onim dijelom drva koje je bio posjekao i vodu usmjeri prema osušenoj livadi. Svježa i bistra voda počne protjecati rasječenom polovicom bambusova drveta i natopi presahlu travu. Uskoro gospodar zasije rižu i žetva je bila obilata. Dok je bilo divno stablo, bambusovo drvo je samozadovoljno uživalo u sebi, a rasječeno i iznakaženo postalo je kanal preko kojega su oplođena mnoga polja. Mi to zovemo „trpljenje”, a Gospodin: „Potreban si mi! ”

Kao što je bezimeni pisac izrazio u ovoj ispovijesti: „Zamolio sam Boga snagu da osvajam i Gospodin me učini slabim, da naučim ponizno slušati. Zamolio sam da mi pomogne učiniti velike stvari i Gospodin mi posla bolest, da učinim bolje stvari. Zamolio sam bogatstvo da budem sretan i dano mi je siromaštvo, da budem mudar. Zamolio sam sve da uživam život i dobio sam život da mogu sve uživati. Nisam dobio ništa od onoga što zatražih ali sam dobio sve što sam očekivao. Od svih ljudi mene je Bog najviše obdario.” Toliko o priči. Iza nje se krije jedna posve nova logika, logika srca. Hvale vrijedna je razumna i razumljiva logika uma. Ali ona nas vodi zaključcima, željama i planovima koji često puta obezvrijeđuju naše mogućnosti i sposobnosti.

Onaj Gospodar koji je vidio cjelinu, vidi i to što je zapravo za nas bolje. Stoga nam često u najnježnijem milosrđu „prekriži” logiku uma i ponudi nam „logiku srca”. Mi se bunimo, boli nas. Ali onda kad vidimo da smo logikom srca postali korisni drugima, osjećamo koliko smo više i veći ljudi. ...Staviti srce na raspolaganje onom koji ga bolje poznaje od nas znači, kao u prvoj priči, pomoći i biti na pomoći. Samo kako sačuvati srce mladim?
Poznati pisac Phil Bosmans kaže: „Srce će nam ostati mlado dok god budemo voljeli život, onaj kakav nam se svaki dan nudi, život sa svojim dobrim i loši stranama. Srce će nam ostati mlado dokle god budemo voljeli ljude i dok im budemo pružali sve ono što smo sami možda propustili.”

izvor: Okom svećenika, II.
Hrvatska riječ, Subotica 2006.

Srce Isusovo na prijestolju, kraj 17.-og stoljeća / Isusovačka baština u Hrvata

Isuse, Ti si volio i voliš djecu. Evo nas danas pred tobom. Udijeli nam živu vjeru, čvrstu nadu i iskrenu ljubav prema tebi i svima koje susretnemo. MOLIMO TE!

25-og svibnja održana je prva pričest u Pečuhu, u crkvi Sv. Elizabete

Ja sam s vama Isus veli, s nama ostat žarko želi, dok pod svetim prilikama, Srce kuca: Ja sam s vama! – čula se pjesma sa kora, koju je prezentirao i za vrijeme svete mise pjevao, crkveni zbor iz Vršende.

Djecu, njih trinaest, učenike pečuške hrvatske škole, je pripremio njihov vjeroučitelj, kapelan crkve Sv. Elizabete, vlč. Gabrijel Barić

On je predvodio misno slavlje i podijelio djeci, u nazočnosti roditelja, rodbine i mnogobrojnih vjernika, prvu pričest. Ponajprije je zamolio roditelje da blagoslove svoju djecu.

„Molim drage roditelje, da izgovore za mnom riječi blagoslova."

Mame i tate su pročitali slijedeći tekst:

VJEKOVJEČNI BOŽE OČE,

TI SI MI DAO DIJETE DA GA ODGOJIM PREMA TVOJOJ SVETOJ VOLJI.

TI SI ME OVLASTIO DA GA BLAGOSLOVIM U TVOJE SVETO IME,

DA U OVOM SVETOM TRENUTKU SVOME DJETETU DADEM SVOJ RODITELJSKI BLAGOSLOV.

NEKA SIĐE NA NJEGOVU/NJEZINU GLAVU, I NEKA PRATI NJEGOVE/NJEZINE KORAKE.

NEKA TE, DRAGO DIJETE MOJE, BLAGOSLOVI SVEMOGUĆI BOG

OTAC, SIN I DUH SVETI.

NEKA SIĐE NA TEBE NJEGOV BLAGOSLOV SADA I CIJELOG TVOG ŽIVOTA. AMEN.

Uslijedile su nakon toga riječi pozdrava odnosno poziv na opetovanu ispovijed u sklopu svete mise.

„Sa velikom ljubavlju pozdravljam svakog pogotovo vas, dragi prvopričesnici. Stigao je veliki dan koji smo svi mi jako čekali, za koji smo se dan toliko pripremali. Da se sretnemo sa Isusom i da se ojačamo u njemu. Da bude u nama života. Jučer smo ispovijedili naše grijehe, stavili smo ih pred njega. A dragom je Bogu to milo. No od tada smo ipak počinili neke manje grijehe, njih ćemo sada ispovijediti i pokajati se da postanemo zaista čisti i da tako primimo u našu dušu ISUSA Krista."

U nastavku pročitajte propovijed velečasnog Gabrijela Barića.

Draga djeco, voljena braćo i sestre u Kristu!

Kada sam se pripremao za današnji dan, pala mi je na pamet moja prva pričest. Ne toliko prva pričest, već moja prva ispovijed. Vrlo je bio star naš svećenik, ali je toliko lijepo govorio o tome, kako je to kada

ispovijedimo naše grijehe, kada ih se oslobodimo. Tada nas dragi Bog podigne k sebi, pa osjećamo kao da hodamo barem jedan metar iznad zemlje. Taj je

momenat ostao u meni i pratit će me cijeloga života, želim da taj dar dobijete i vi i da ostane u vama.
Nikada nemojte biti toliko žalosni da dignete ruke od svega. Bog uvijek oprašta. Spreman je oprostiti. Ali ja moram željeti da postanem bolji. Kako kažemo u pokajničkoj molitvi ?

KAJEM SE OD SVEGA SRCA , I ČVRSTO ODLUČUJEM DA NEĆU VIŠE GRIJEŠITI.
Skrušenost i jako obećanje idu zajedno. Ako nekoga volim, ne želim mu zlo. Ako volim Boga, a ako sam iskusio da i on voli mene, trudit ću se da ga ne uvrijedim. Ako ipak, onda znam da mogu ispočetka. Ne smijem se predati, uvijek moram željeti da postanem dobar dječak/dobra djevojčica.
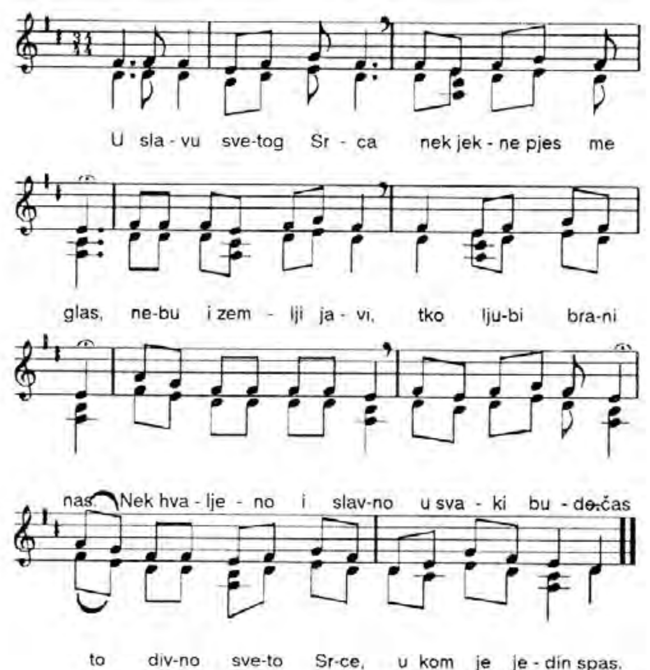
Sjećam se…..ja baš nisam bio dobar dječak. Kada je bio vjeronauk, uvijek me je naš svećenik upozoravao. No ipak je pobijedilo na kraju dobro, svi su prema meni bili strpljivi i svi su me voljeli. Tako sam naučio, tko mene voli, toga ću i ja voljeti, i neću ga povrijediti. Tako i dragi Bog. Moramo se svi tako ponašati, moramo pokazati, svakome da smo dobri i da je Bog sa nama do konca našega života.

Naravno, Bog nas ne ostavlja same. On nama daruje samog sebe da bismo dobili život.
On nas želi ojačati pomoću svoga svetoga tijela i krvi. Mi moramo dolaziti u crkvu, ne samo zbog deset Božjih zapovijedi. Nego da dragog Boga bolje upoznamo. Tko je On, kakav je On, što mi kaže? I što je najvažnije, da je on tu, da je s nama! Tu je u prilikama kruha i vina, ojačat će sve nas, mene, da i nadalje mogu biti dobar/ dobra, i da mogu kazati grijehu NE.

Molimo danas za vas dragi prvopričesnici, roditelji su vam dali blagoslov da biste zaista postali Bogu dragom mili, i da možete ostati u njegovoj ljubavi. Amen.

Djeci, prvopričesnicima, je Pečuška hrvatska samouprava poklonila molitvenik „Ja sam s vama!" Slike s prve pričesti je načinio Akoš Kolar.

Milica Klaić Tarađija

U slavu svetog Srca nek jekne pjesme glas
nebu i zemlji javi tko ljubi brani nas.
Nek hvaljeno i slavno u svaki bude čas
To divno sveto Srce u kom je jedin spas.

2. O Srce probodeno ti nosiš znamen drag
to ljubalje tvoje a mojih grijeha trag. Nek hvaljeno...

Ponosna Poljska – papa Ivan Pavao II. proglašen svetim

Na dan kanonizacije dvojice papa Ivana XXIII. i Ivana Pavla II. u znaku zahvalnosti u mnogim mjestima diljem cijele Poljske okupili su se vjernici na misama, koncertima, molitvenim bdijenjima, i naravno na prijenosima obreda te mise kanonizacije.

Veliki pljesak vjernih sljedbenika pozdravio je proglašenje Ivana Pavla II. svetim na prijenosu svete mise iz Vatikana na dvije središnje lokacije u glavnom gradu Poljske Varšavi: na trgu Józefa Piłsudskog, poljskog vojskovođe i državnika, te u hramu Božje providnosti.

Najveći skupovi s cjelodnevnim programima bili su na trgu gdje je sveti papa Ivan Pavao II. došao u prvi posjet svojoj domovini i gdje je kod groba neznanog junaka položio vijenac 1979. godine. Kada je papa Franjo izrekao dugo očekivane riječi, vjernici su počeli pljeskati i mahati poljskim i vatikanskim zastavama. Među vjernicima bilo je mnogo starijih osoba i obitelji s djecom. Radosti nije bilo kraja.

„Moja kćer je rođena kada je papa umro. U njegovu čast dobila je ime Karolina. Za mene je on bio svetac već za vrijeme njegovog života. Ja sam uvjerena da se i sada zauzima za nas.” - rekla je jedna vjernica.

Mnogi vjernici su prijenos iz Rima pratili u svetinji Božje providnosti , hramu koji je još uvijek u izgradnji.

„Današnji događaj je epohalni događaj, možda čak i događaj čitavog tisućljeća. Mislim da će biti zapamćen i za buduće generacije, a mi imamo radost da možemo sudjelovati u njemu” - rekao je jedan gospodina, koji je došao u hram Božje providnosti sa suprugom i troje djece.

Nakon prijenosa mise kanonizacije na velikim ekranima prikazani su filmovi o poljskoj papi: Hodočasnik, Stric, Ja sam bio u potrazi za tobom. Vjernici su također mogli pogledati što je sve do sada napravljeno u Muzeju Ivana Pavla II i kardinala Wyszynski (duhovni otac pape Wojtyłe, proganjan za vrijeme komunističkog režima u Poljskoj) koji se nalazi pored hrama. Toga dana na kratko vrijeme za obične posjetitelje otvoren je Panteon velikih Poljaka, grobnica u spomen najistaknutijim poljskim domoljubima i ljudima iz kulture i znanosti.

Za većinu Poljaka, sveti papa Ivan Pavao II. najveći je autoritet. Karol Wojtyla, poljski papa bio je čovjek s velikim srcem koji je mogao oprostiti, postaviti dobar primjer i podučavati ljubav prema bližnjemu. Bio je veliki dar za Poljsku, ali i za cijeli svijet.

Timea Šakan Škrlin

Iz Poruke pape Franje za 48. svjetski dan sredstava društvene komunikacije

1. lipnja 2014.

Draga braćo i sestre,

danas živimo u svijetu koji postaje sve „manji” i gdje bi se stoga moglo činiti da nam je svima lakše jedni drugima biti bližnji. Razvoj na polju transporta i komunikacijske tehnologije omogućuje nam približiti se jedni drugima i sve nas više povezuje, dok nas

globalizacija čini sve više međuzavisnima. U svijetu, međutim, i dalje postoje podjele, koje su katkad vrlo duboke. Na globalnoj razini vidimo skandalozni jaz između izobilja koje uživaju najbogatiji i bijede u kojoj grcaju najsiromašniji. Često je dovoljno samo proći ulicama gradova da se vidi kontrast između ljudi koji žive na pločniku i blještavih izloga trgovina. Toliko smo se na to navikli da nas to više uopće ne uznemiruje. Naš svijet trpi od mnogih oblika isključivanja, marginalizacije i siromaštva, a da i ne govorimo o sukobima u kojima su isprepleteni ekonomski, politički, ideološki i, nažalost, također religijski uzroci.

...

U tome svijetu, mediji nam mogu pomoći osjetiti se bliže jedni drugima i stvoriti novi osjećaj jedinstva ljudske obitelji koji potiče na solidarnost i ozbiljno zauzimanje za dostojanstveniji život. Dobra komunikacija nam pomaže da se sve više jedni drugima približimo i bolje se međusobno upoznamo, da budemo više ujedinjeni. Zidovi koji nas dijele mogu se prevladati jedino ako smo spremni jedni druge slušati i jedini od drugih učiti. Trebamo pomiriti međusobne različitosti oblicima dijaloga koji nam pomažu rasti u razumijevanju i poštivanju. Kultura susreta zahtijeva da budemo spremni ne samo davati, već i primati od drugih. Mediji nam mogu uvelike u tome pomoći, pogotovo danas, kada su mreže komunikacije dostigle neslućeni napredak. Internet, na poseban način, pruža goleme mogućnosti susreta i solidarnosti među svima. To je zaista dobro, to je Božji dar.

...

To međutim ne znači da ne postoje određeni problemi: brzina kojom se prenose informacije nadilazi našu sposobnost razmišljanja i prosuđivanja i ne dopušta uravnotežen i ispravan oblik samoizražavanja. Različitost mišljenja može se promatrati kao bogatstvo, ali to također omogućuje ljudima da se zabarikadiraju iza izvorâ informacija koji odgovaraju samo njihovim željama i idejama, ili također određenim političkim i gospodarskim interesima. Svijet komunikacija može nam pomoći kako proširiti svoja znanja tako i, naprotiv, navesti nas na pogrešan put.

…

Ne plašimo se postati građani digitalnog svijeta. Važno je da se Crkva pobrine da bude prisutna u svijetu komunikacije, da bi stupila u dijalog s današnjim čovjekom i pomogla mu da susretne Krista. Ona treba biti Crkva na strani drugih, Crkva koja je kadra pratiti sve ljude na njihovu životnom putu. U tome kontekstu revolucija koja se događa u komunikacijskim medijima i informacijskim tehnologijama predstavlja veliki i uzbudljiv izazov, koji zahtijeva svježe snage i novu imaginaciju za prenošenje Božje ljepote drugima.

Iz Vatikana, 24. siječnja 2014.,
na blagdan svetog Franje Saleškog.

Najjači kandidat za papu od biskupa u Hrvatskoj - 1513.

Na konklavi za izbor pape 1513. godine kardinal Toma Bakač bio glavni kandidat za papu.

Kardinal Toma Bakač, po kojem se zove Bakačeva ulica ispod zagrebačke katedrale, umro je 15. lipnja 1521. godine, bio politički izvanredno snažna osoba. Toma Bakač bio je suvremenik renesansnog Leonarda da Vincija. Školovao se između ostalog i u Italiji, tadašnjem središtu humanizma i renesanse. Uspon Tome Bakača započeo je u doba kralja Matije Korvina. Toma je postao biskupom i kraljevskim kancelarom. S vremenom je posto najmoćnija crkvena osoba u Ugarskoj i Hrvatskoj, dobivši položaj ostrogonskog nadbiskupa (primasa Ugarske/Mađarske). Papa ga je proglasio kardinalom, a kasnije i titularnim carigradskim patrijarhom. Toma je bio i senjski biskup.
Na konklavi za izbor pape 1513. godine kardinal Toma Bakač bio glavni kandidat za papu. Navodno je isprva dobio najviše glasova, ali nije imao potrebnu većinu, pa je u sljedećem krugu izabran Giovanni de' Medici, bogati i dobro obrazovani mladić iz najslavnije firentinske bankarske obitelji Medici. Giovanni de' Medici uzeo je ime Leon X. i postao je poznat kao papa u čije je vrijeme Martin Luther započeo protestantski pokret. Toma je od novog pape dobio funkciju papinskog legata a latere, koji položaj po svojim ovlastima nadmašuje čak i patrijarhe.

Toma je u Mađarskoj pokrenuo u ime pape križarski rat protiv Turaka, no stvar se nesretno završila. Ipak, znameniti turski sultan Sulejman Veličanstveni navodno je toliko respektirao kardinala Bakača da je čekao da on umre i tek tada napao Ugarsku. I doista, poslije Tomine smrti, Sulejman Veličanstveni pokrenuo je vojsku i osvojio Beograd, ključ obrane Ugarske, a kasnije je prodro sve do Beča.

Toma je bio pripadnik slavne kuće Erdődy, koja je od svih plemićkih obitelji dala najviše banova u hrvatskoj povijesti nakon srednjeg vijeka. Utemeljitelj moći te obitelji bio je kardinal Toma Bakač Erdődy, jedno vrijeme čak i najizgledniji kandidat za rimskog papu. Grof Toma Erdődy imao je ogromne posjede u

Hrvatskoj. Bio je vlasnik Samobora, Jastrebarskog, Varaždina, Cesargrada i prostranih zemljišta uz Savu (Želin, Novigrad). Njegova obrana Hrvatske zapravo je bila isto što i obrana vlastitih posjeda, jer su se oni nalazili među prvima na udaru Turaka. Na prvoj liniji bojišnice nalazio se stari posjed obitelji Erdődy – Moslavina.

Najpoznatiji bitka u kojoj je Toma porazio Turke bila je ona kod Siska 1593. godine. Za tu je pobjedu dobio čak i pismo pohvale od tadašnjeg pape Klementa VIII., a proglašen je i vitezom Reda Svetog Otkupitelja. Toma je, osim kod Siska, sudjelovao i u drugim slavnim pobjedama nad Turcima - na području Moslavine i Ivanić-Grada.
Smrt je zatekla Tomu u Krapini. Pokopan je s velikim počastima u zagrebačkoj katedrali. Njegov grob s lijepom baroknom nadgrobnom pločom nalazi se i danas u katedrali desno od glavnog oltara.

Motorizirano hodočašće tj „vozočašće” u Trški Vrh / Hrvatska

Od g. 1968. kod Majke Božje Jeruzalemske u Trškom Vrhu održava se proštenje motoriziranih hodočasnika. Termin toga hodočašća je prva nedjelja u mjesecu lipnju. Te nedjelje moli se Gospa da zaštiti sve ljude i sva vozila u prometu, prvom zgodom blagoslovljeno je 120 automobila, broj sudionika od tada samo raste.

Izabrano je pravo mjesto, crkva Marije Jeruzalemske, čiji je kipić fra Joakim donio amo iz Jeruzalema, putujući burama i olujama morem i svim opasnostima kopnom. Majka Božja od Puta jedan je od njenih naslova, a da ona bude suputnica putnicima vozačima, najbolji je izbor.

Prema legedni, koju donosi Antun Kozina, voditelj Zavičajnog muzeja u Krapini, sredinom 17-og vijeka mladić, Stjepan Balagović, priklučio se franjevačkom redu, primio ime Joakim, putovao je od Praga, preko Rima do Svete Zemlje, gdje je posjetio i Isusov grob. Tu mu je neki franjevac poklonio kip Blažene Djevice Marije, koji je on, vrativši se u rodno mjesto, podario bratu Nikoli. Nikola je Gospin kip postavio da bi čuvao njegovu kuću i obitelj, no mnogi su štovatelji Majke Božje počeli obilaziti neizmjernu svjetinju. Požar uništi Nikolovu kuću, no kip je ostao neoštećen. 1743. godine u tom je kraju harala marvinska kuga, priređena je uspješna procesija da bi se zaštitilo blago/goveda Krapine. Nakon toga uslijedila je izgradnja nove zavjetne crkve koja je posvećena 1752. godine, a proštenja su se iz godine u godinu održavala prigodom većih svetkovina.

Vozočašće Majci Božjoj Jeruzalemskoj održava se od 1968. godine, kad su ga pokrenuli urednici Glasa Koncila sa željom da pridonesu obnovi i oživljavanju prekrasnog sakralnog i umjetničkog bisera na Trškom Vrhu. Tijekom desetljeća Trški je Vrh postao jedinstveno mjesto molitve za sigurnost u prometu i na cestama.

1. lipnja 2014. pod pokroviteljstvom Glasa Koncila održano je 47. vozočašće Majci Božjoj Jeruzalemskoj na Trški Vrh. Svetu misu predvodio je duhovnik caritasa Zagrebačke nadbiskupije Dragutin Goričanec. Nakon mise udijelio se blagoslov vozača i motornih vozila.

Svemogući vječni Bože, usliši naše molitve i daj nam sretan put i mirno vrijeme te nas očuvaj od svake pogibelji i nesreće. Neka nas na našem putu prate tvoji sveti anđeli, da mirno i sigurno dospijemo kamo idemo i da se, nakon sretno obavljenog posla, radosno vratimo svome domu. Amen. Oče naš... Sveti Anđeli čuvari, molite za nas i čuvajte nas! Sveti Nikola, zaštitniče putnika, moli za nas! Sveti Kristofore, moli za nas!

Molitvenik: MOLITVE ZA VOZAČE I PUTNIKE je novi molitvenik u kojem su na jednom mjestu objedinjene molitve za vozače i sretno putovanje. Od starine kršćani bi svaki novi dan, posao i put započeli križanjem i molitvom. Toga se vjernici, ako žele zadobiti Božji blagoslov, ne bi trebali odricati, ni danas. Zašto ne bismo svaki dan zatražili Božji blagoslov? Činjenica je da živimo u svijetu užurbanosti. Mnoge stvari su se promijenile, no to nam ne daje pravo izgovora zašto propuštati molitvu. Zatražimo stoga Božji blagoslov, pomolimo se svakoga dana za svoje bližnje i za sebe, za sretan put…

Svemogući vječni Bože, usliši naše molitve i daj nam sretan put i mirno vrijeme te nas očuvaj od svake pogibelji i nesreće. Neka nas na našem putu prate tvoji sveti anđeli, da mirno i sigurno dospijemo kamo idemo i da se, nakon sretno obavljenog posla, radosno vratimo svome domu. Amen.

Oče naš...
Sveti Anđeli čuvari, molite za nas i čuvajte nas! Sveti Nikola, zaštitniče putnika, moli za nas! Sveti Kristofore, moli za nas!

Pjesma slijepog prosjaka

Darujte me, braćo moja,
Plemenita i čestita.
Braćo moja milostiva!
Dinar vam je malen darak,
a velik zavjetak.
Vidiš, brate milostivi,
Mene vode tuđe oči,
Mene hrane vaše ruke.
Ja sam željan bijela svijeta,
Bijela danka, žarka sunca,
Žarka sunca i mjeseca,
I po svijetu pogledati,
I svu braću oko sebe.
Vedra neba iznad sebe.
Mene vode tuđe oči
Ne mogu si sam pomoći,
A bez vaše desne ruke
Ne mogu orati ni kopati.
Što su vama bijeli dani,
To su meni tamne noći,
Tamne noći bez mjeseca.
Nikoga ja ne poznajem
Vašom se pomoću probijam
Od drveta do drveta,
Od kamena do kamena,
Od nemila do nedraga
Kao voda o bregove.
Sljepoća je teška muka.
Vidite me očicama,
Darujte me ručicama,
Zarad Boga jedinoga.
Srećice se nanosili,
Lijepe užitke naživjeli!
Bog vam daj dobre sreće
Radosti i dobra zdravlja!

Izvor: Antun Kozina Trški vrh-Krapina. Tradicionalni običaji uz proštenarsku crkvu Majke Božje Jeruzalemske

Prije 100 godina umro je A. G. Matoš

Antun Gustav Matoš (Tovarnik, 13. lipnja 1873. – Zagreb, 17. ožujka 1914.), hrvatski je književnik i novinar.

Pri svetom kralju
Prozor Stjepanovog Doma
Priča gotski san;
modri tamjan i aroma
Puni sveti stan.
Stanac kamen, hrabri Toma
Erded, Bakač ban,
Heroj sisačkoga sloma
Sja ko onaj dan.
U katedralu, kad su teške noći,
Na Banov grob zna neka žena doći
S teškim križem cijele jedne nacije,

A kip joj veli: Majko, audiant reges:;
Regnum regno non praescribit leges,
I dok je srca, bit će i Kroacije!

Hrvatski glazbenici u Pečuhu u 18. stoljeću

U Pečuhu, gdje su u 18. stoljeću bili nabrojniji Hrvati, razvio se crkveni glazbeni život, naročito zahvaljujući isusovačkim glazbenicima, podrijetlom Hrvatima. Nažalost o njihovim notnim zapisima, skladbama nisu nam poznati detalji, ali njihova imena su nam poznata.

Alojzije Babić, orguljaš franjevac (1723.), Štefan Lesevec, violinist (1727.), Đuro (Ivan) Đuričković, glazbenik i prebendist u katedrali (1737.-1749.), Đuro Rebrović, isto tamo prebendist i glazbenik (1752.-1771.), Antun Radić, isusovački zborovođa (1756.), Ivan Katarinčić, isusovački zborovođa (1759), Martin Horvat, glazbenik (1760.), Ivan Bajaković, župnički kantor (umro je 1765.), Benedikt Zamorovec, prebendist, glazbenik u katedrali (1774.-1778.), Đuro Skopek, glazbenik (1784.), Franjo Matković, u Sigetskoj četvrti franjevački kantor (od 1974. do konca).

Doznajemo da je isusovačka crkva 1737. godine dobila čak 34 skladatelja (Donberger, Jacobi, Bassani, Albioni, Caldara i drugih) ukupno 65 skladbi raznih motetta.

„Friebesz Antal je svoj posjed u vrijednosti 5000 forinta dao u svrhu zbornog muziciranja crkve", 1760-tih godina. Pečuški biskup György Klimó smatrao je da isusovci trebaju obavljati glazbenu obuku budućih svećenika.

Naredba Namjesničkog vijeća o ukinuću Isusovačkog reda stiže u Pečuh 1. listopada 1773. godine. Sastavljen je i inventar o glazbalima crkve, imali su od metala jedan timpan (talambas), 2 trube, 1 orgulje i jedan ormar pun notnih zapisa.

Đuro Franković

LIT.: Đuro Franković Iz vjerskog i glazbenog života Hrvata u Pečuhu. In.: Etnografija Hrvata u Mađarskoj 1997, br. 4.; Galambos Ferenc A pécsi jezsuiták működése 1687-1728. Budapest, 1942.; Gálos László Pécs zenei élete. In.: Pécs-Baranyai ismertető. Pécs, 1934.

Raspored svetih misa i drugih pobožnosti u crvki Snježne Gospe

Osnovne informacije:
Adresa: 7627 Pécs, Havihegyi út 7.
Tel.: 72/513-030
http://www.havihegy.hu
Žiroračun: 10701214-68434528-51100005

Red pobožnosti i svetih misa:
Svake nedjelje i zapovijednim blagdanima
15.00 krunica i litanija
16.00 sveta misa szentmise

12- og dana svakog mjeseca (izuzev ako spada na nedjelju)
19.00 sveta misa (poslije pjevani vesperas)

13- og dana svakog mjeseca
10.00 sveta misa (poslije cjelodnevno klanjanje pred Presvetim)
16.00 sveta misa

Prve srijede svakog mjeseca
17.00 molitva za grad i omladinu

Svakog blagdana i spomendana Blažene Djevice Marije
u ranije najavljenom terminu: sveta misa

4-og kolovoza
18.00 krunica i litanija
19.00 sveta misa
20.30 grkokatolička sveta liturgija (poslije klanjanje pred Presvetim)
24.00 sveta misa za preminule hodočasnike (poslije bdjenje)

5-og kolovoza
7.30 procesija od trga Svetog Augustina do crkve
8.30 sveta misa na hrvatskom jeziku
10.00 sveta misa
11.30 sveta misa na njemačkom jeziku
15.00 krunica i litanija
16.00 sveta misa (poslije procesija)

Ponovo Šokačka čitaonica u Vršendi

Rimokatolička župa u Vršendi utemeljena je 1722-e godine, a nova crkva Svetog Mihaela sagrađena je 1772-e godine, i sama zgrada župe je tada sagrađena, od kamena iz vršendskog kamenoloma. Hrvatska zajednica u Vršendi od mjeseca ožujka 2014. g. dobila je od Pečuške biskupije ovu zgradu sa 6 prostorija, podrumom te dvorište na 25 godina korištenja. Mjesna hrvatska samouprava u svibnju otpočela je radove oko obnove župnog ureda, zgrade koja je trideset godina stojala prazna. Po odluci samouprave ovdje će dobiti mjesto Šokačka čitaonica sa muzejem, knjižnicom i društvenim prostorijama, te uredom. U Vršendi je Šokačka čitaonica prije 100 godina djelovala, a prekinula je radom 1950. godine.

Zgrada se nalazi na arheološkom području, u susjedstvu crkve, nažalost u jako lošem stanju, kada smo je preuzeli nije bila uvedena ni struja ni voda, sve je bilo puno smeća i krhotina, žbuka je padala sa zidova i plafona.

Prije nekoliko tjedana dali smo izgraditi novi električni sustav, očistili smo dvorište od silnih krhotina, ov-

dje želimo napraviti ljetnu pozornicu, obnovili smo strop u cijeloj zgradi, sada se radi na vodovodu a u tijeku su i zidarski poslovi, uskoro slijedi obnova triju prekrasnih stogodišnjih kamina. Kada bude završena obnova, nadamo se najkasnije do početka iduće godine, trebamo urediti prostorije, najveći zadatak će biti, pokupiti materijal za muzej. Po planovima u jednoj prostoriji će se urediti stalna izložba starog šokačkog namještaja, predmeta, nošnji, starih molitvenika i svećeničkih odora. Već sada kada smo otpočeli čišćenje u društvenom radu, našli smo na tavanu stari drveni oltar, škrepetaljku i staro misno ruho za blagdane i sahranu, stare fotografije, a na dvorištu ženski kip. Od starih fotografija želimo napraviti izložbu u cijelom hodniku, a veliku prostoriju okititi nošnjama i ručnim radovima naših predaka.

U jednoj prostoriji dobit će mjesto ured sa knjižnicom, za sada raspolažemo sa više od 150 knjiga na hrvatskom jeziku, koje smo dobili od mjesne škole, a dobit ćemo i mnogo mađarskih knjiga od mještana. Dvije sobe želimo spojiti, da tako dobijemo veliku prostoriju, gdje bi mogli smjestiti oko 50-60 osoba, ovdje bi održavali susrete umirovljenika, ovdje može vježbati zbor, možemo održavati naša tradicionalna kulturna druženja, i ovdje može nastaviti radom naš kružok rukotvorina, koji smo organizirali za naše mališane. Kružok za sada ima 15 članova, a ljeti ovdje možemo održati po drugi put tabor hrvatskog plesa također za djecu.

Selo će na godinu proslaviti 1000 godina prvog pisanog spomena imena naselja, naša samouprava ovakvim lijepim planovima želi proslaviti ovu značajnu povjesnu obljetnicu na diku Hrvata u Vršendi.

Marijana Balatinac

Emil Magyar orguljaš i kantor petnaestak godina stanuje u Kukinju gdje svojim virtuoznim sviranjem i zvonkim glasom prati misna slavlja svake nedjelje. Vjerska zajednica sela mu je osobito zahvalna za interpretiranje misnih pjesama na hrvatskom jeziku.

Vjerski život šokačkih Hrvata u Mohaču

Ove godine, do sada, dva koncerta pučkih crkvenih napjeva u mohačkoj franjevačkoj crkvi

Na inicijativu Mohačke hrvatske samouprave i Šokačke čitaonice 25-og svibnja održan je koncert i sveta misa na hrvatskom jeziku. Nazočne je na samom

početku susreta crkvenih pjevačkih zborova ispred organizatora pozdravio Zoltan Horvat riječima:
„Vrlo nam je drago da su se naši gosti odazvali pozivu Beate Janković, koja već godinama marljivo vodi ne samo folklorne grupe u okvirima Šokačke čitaonice, već i naš crkveni zbor. Kada smo prije nekoliko godina ponovo pokrenuli bogoslužja na hrvatskom jeziku, pomoću kapelana Augustina Darnaija, prva i najvažnija zadaća nam je bila da se utemelji crkveni pjevački zbor, jer bez pjesme nema svete mise."

O počecima iz godine 2006. je vlč. Augustin Darnai, koji je sada u Sásdu, rekao da je za Badnjak 2005. stigla do tadašnjeg župnika Silvestra Kerekeša molba da se toga dana mogu pjevati božićne pjesme na hrvatskom jeziku. Rečeno-učinjeno, a slijedeće je godine sam kapelan Augustin ponudio, budući da je i on hrvatskoga podrijetla, mjesečno jedno bogoslužje na hrvatskom jeziku. Odabrana je zadnja nedjelja u mjesecu, a na veće blagdane Uskrs, Duhove i Božić

misna slavlja su postala trojezična, ponekad i uz tamburašku pratnju. U pjevačkom zboru okupljeni Mohačani trudili su se da se na ovim susretima s Bogom, pjevaju stare šokačke crkvene pjesme, jer one čine važan dio njihove kulture i identiteta. Šokački crkveni pjevački zbor iz Mohača predstavio je i predstavlja na brojnim tuzemnim i inozemnim susretima njihovo nasljeđe, kulturu i duhovnost.
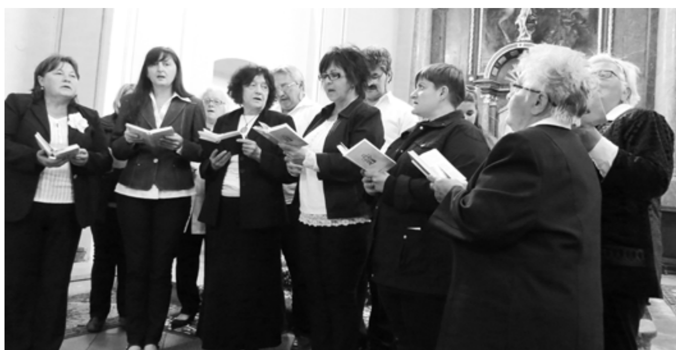
Zato se inzistiralo na tome da se jedanput, i to baš u svibnju, uputi poziv istomišljenicima, ljubiteljima pučkih pjesama, pogotovo namijenjenim Majci Božjoj. Na poziv su se odazvali pjevači i pjevačice iz Pečuha, Harkanja i Kukinja, članovi njemačkog pjevačkog zbora iz Mohača kao i domaćini, pa su se u nedjelju, 25. svibnja, orile pjesme, između ostalih i slijedeće: *Marijo, svibnja kraljice, Ružice majska, diko nebeska, O Gospojo privelika, O divna Djevice.*
Zborove je najavljivala Beata Janković govoreći najvažnije informacije o pjevačkim skupinama, navodila naslove pjesama, posebno ističući domaćine koji su za ovu zgodu uz pomoć orguljaša Istvána Kövesi-Nagya uvježbali: *Da pivamo prilipe pismice i Ah kol' si slatka Divice.*
Nakon koncerta otpočelo je misno slavlje koje je predvodio vlč. Attila Bognár, on je pozdravio sve pjevače, govoreći kako je milina slušati tolike čiste i snažne glasove. Inače, misna slavlja na hrvatskom jeziku se i nadalje održavaju mjesečno jednom, iako sada slijedi ljetna pauza, da bi se nastavile u rujnu mjesecu.
Za vrijeme ovogodišnje korizme raspisano je natjecanje u crtanju za osnovnoškolce u Pečukoj biskupiji, na temu crkva u mojem mjestu. Djeca koja pohađaju hrvatsku nastavu u Mohaču odazvala su se u lijepom broju i pobrala lijepe upjehe. Nagrađeni su: Dora Regős, Nikoletta Nagy, Dijana Mezei, Danica Sidonja i Damjan Kovačević.
Ranijih se godina zasebno obilježilo Antunovo, Duhovi, molio se križni put na hrvatskom jeziku, hodočastilo se u Ilok i Aljmaš, pjevačka je skupina gostovala i u Topolju na tradicionalnoj svibanjskoj pobožnosti, doznajem od Beate Janković.
I na kraju ovoga napisa evo ponovno riječi Zoltana Horvata koje je uputio pjevačima te svibanjske nedjelje.
„Hvala što ste se odazvali pozivu, želim Vam ugodan boravak i lijep dan, a slušateljstvu lijepe pjesme i uzvišene trenutke u ovoj nama najljepšoj crkvi na svijetu, u kojoj se šokačke crkvene pjesme pjevaju stoljećima."

Tekst: Milica Klaić Tarađija
Foto: Stipan Balatinac

Svibanjska pobožnost i blagdan Duhova u nijemetskoj crkvi

Nijemetska crkva, koja je nekada funkcionirala kao drugi baranjski hrvatski dekanat, u roku od dva tjedna popunjena je s dva hrvatska sadržaja. U organizaciji hrvatskog povjerenstva Pečuške biskupije priređena je svibanjska pobožnost, a župa s mjesnom hrvatskom samoupravom i sa Kulturnom udrugom „Marica" obilježila je blagdan Duhova na izuzeto bogat način. Poveznica oba događaja bio je povjerenik biskupije za hrvatsku narodnost, prečasni Ladislav Ronta, koji je sa zadovoljstvom ustanovio da su i domaćini a i njihovi gosti na dostojan način slavili Gospu u njenom mjesecu svibnju, kao i treće lice Trojedinog Boga, Duha Svetoga.
Snimke načinile: Branka Pavić Blažetin i Judit Sajko Šokac.

Drav i Murica

Pomurska legenda

Drav je bio dečko kakvog nije bilo u okolici. Radišan, dobar ratar koji je jedan dan mogao jedno cijelo jutro livade pokositi. Nosio se on i sa silnim njivama zasijanima pšenicom i raži. No nešto lakše je bilo kositi zobi. Ali nije se ništa izabiralo, recimo, to hoću raditi ili neću. Polja su tražila radnu ruku, vrijednog ratara. A takvi su stasavali u Pomurju. Bilo ih je kao i vrijednih djevojaka. Posla ovdje je bilo malo a naroda puno. Sve poslove brzo su obavili. U rad su uključeni bili i stariji ljudi, a i djeca od malih nogu. Mladi su pak trebali krenuti za poslom u tuđinu. U svom pitomom pomurskom kraju naši su Hrvati bili vlasnici malo plodnih oranica, rodne zemlje. Išli su raditi na daleke pustare u Šomođsku županiju ili još dalje i u Bačku.
Njihove vesele pjesme, popijevke orile su tada na prostranim prostranstvima.
I Drav je trebao poći na put. Njegov otkos žita je bio širok, za njim je rukovijeti kupila Murica. Bila to djevojka vrijedna kojoj para nema. Mladi bili su složni u radu, zajedno dijelili pjesmu i kako to obično biva i zavoljeli se. Poklade bile su još daleko, ali njih dvoje, Drav i Murica, tada su željeli odražati svadbu. Kazivali su svojim prijateljima i prijateljicama, rodbini da će svatove imati na „fašenjak”. Bit će veselja kakvo još nije vidjelo ni samo selo. Svirat će mužikaši. Udarat će svirač u žice cimbala. „Šipuši” će na sviralama prstima vješto prebirati na svim rupicama. Okupljeni svatovi veselo će zaigrati i popjevati da svatko zna za njihovo veselje, da se ono daleko čuje.
Tako su mislili mladi. I nadali se, te tkali snove Drav i Murica. U potaji vjerili se te obećali jedni drugom da će njihova ljubav potrajati još dugo i dugo. Ali nisu tako mislili roditelji momka Drava. Ni da čuju da uzme Muricu! Djevojka je bila siromašna. Murica imala puno braće i sestara, a imali svega nekoliko uskih oranica. Njihove njive jedva su urodile viška pšenice bjelice i kukuruza za žgance i za «kukuržnjak», jest svakodnevni kruh.
Murica i Drav nikako da se pomire sa svojom sudbinom. Murica u svom domu samo je plakala i plakala. Suze su joj potekle poput rijeke. I vremenom nabujale su. Od tih suza postala je rijeka Mura. U tu vodu koja je postala od suza utopila se i sama Murica. Drav doznavši za sudbinu svoje voljene drage pošao za njom da ju potraži. Nadao se kako će ju naći još živu u vodi rijeke. Ali, utopio se. Tako je ova druga rijeka u koju se utopio dobila njegovo ime, i danas se naziva Drava.
Dvije vijugave rijeke vremenom su se ipak sastale. Sastali se poslije smrti mladih, zaljubljenih.
Mura se naime ulijeva u Dravu. No radost Murice i Drava čuje se i danas. Ustvari kada dvije rijeke šume tada razgovaraju Murica i Drav.

Popijevka o Blaženoj Djevici Mariji u Pomorišju

Hrvati iz Pomurja sačuvali su veliki broj pjesama o Gospi. Bivši serdaheljski župnik, Vilmoš Harangozó, u zborniku Ruža nebeska (Pečuh, 1993.) objavljuje i ovu popijevku:

Šetala se Marija doli gori kre morja,
Zaran Mladu nedelju, ranu zorju ranjenu.
Šetala se Marija gori doli kre morja,
Na ruki je nosila slatko Ime Jezuša.
Nega v knige zavila, svetim križom pokrila.
Šetala se Marija gori doli kre morja,
Sretnula se svetom Mladom Nedeljom.
Pitala nju Nedelja: „Kam se šečeš, Marija?”
„Ja si idem na goru, ja si nosim jabuku,
Tam ju bum posadila, jabuka bu rodila.
Polek pojdu romari, Marijanski potniki,
Marijinski romari, k Majki Božji Bistrički.
Pod njom budu sedeli i jabuke trgali,
I jabuke trgali, svoje srce hladili.”
Pregovori Nedelja Jezušova koruna:
„Nejdi, nejdi, Marija, ne ti rasla jabuka.
Ve su ti tam Židovi, vklete majke sinovi,
Na muke te deneju, jabuke ti zemeju.”
Pregovori Marija: „Ja nim ne bum kazala.”
Šetala se Marija gori doli kre morja,
Sretnula s temi l’udi Židovi:
„Kamo ideš ti žena, kam se šećeš Marija?
Kaj si v knige zavila, kaj si z križom pokrila?”
„Ja si nosim jabuku na nu goru visoku.”
Pregovore Židovi, vklete majke sinovi:

„Očeš nam pokazati, očemo ju kupiti."
„Ne bum vam ju kazala, ne bu štela roditi."
„Ako nam neš kazala itak ti ju zememo."
Zeli su ji jabuku, slatko ime Jezuša.
Šetala se Marija tugujući kre morja.
Sretnula se z divojkom Svetom Mladom Nedeljom.
Pitala ju Nedelja: „Kaj si tak žalosna?"
„Ja sam Sinka zgubila kojega sem rodila."
„O Marija, Marija, Majka Boža žalosna.
Naj ti biti žalosna, nego budi sigurna.
Mi idemo v šumicu po leskovu šibicu
Da bu stara leto dan, Židove odrinemo.
Židove odrinemo, jabuku nim zememo."
Vzeli su nim jabuku, slatko Ime Jezuša.
Sveta Mlada Nedelja ti si nam občuvala,
Ti si nam občuvala malenoga Jezuša! Amen.

Đuro Franković

„U Jezušu smo svi braća"

Sjećanje na hodočašće Kisežanov

Iz Kisega u ranoj zori 27. aprila 2012. pedesetsedam putnikov je krenulo na hodočasni put u Poljsku s ciljem da poišću poznata hodočasna mjesta kade si je tada „još" blaženi papa Ivan Pavao II. većkrat našao duševno nadopunjenje. Naravno, usput nismo izostaviti ni neke svitske znamenitosti toga kraja. Da kakov veliki uticaj će nad nami ostaviti ov hodočasni put to još toga jutra nismo znali.

Put do prvoga našega smješćaja, do Czestochowe, prekinuo se je većkrat zbog odmaranja i ofriškanja. Tako je to bilo u Češkoj kade smo pogledali katedralu Sv. Petra u Brnu uz turističke informacije Miše Gyarmatija.

Czestochowa je za nas doprimila prvi vjerski susret, prvo vjerničko približavanje. U kloštru na Jasnoj Gori velika je bila čast sudjelovati pri sv. maši Kisežanov pod svetim kipom Črne Madone. Jasna Gora duševno je glavni grad poljskoga naroda kamo u svakoj dobi dojdu svitski i vjerski peljači na duhovno ujačanje. Misionarni Otac našega vjerskoga puta, Elias Ohoiledwarin, rodom iz Indonezije svojoj je vjerničkoj grupi pri maši ovako govorio: Hodočasniki smo, ne turisti. Drugačije gledaju na nas i drugačije nas primaju. Pogledajmo u sebe. Isključimo vanjska čudesa i lipote, pogledajmo u svoju dušu...

Na to smo dostali još isti dan otpodne priliku u Auschwitzu i-Birkenau.

Potresao nas je ov muzej rasizma, nacionalizma i šovinizma. Od gledanja ove strahote, važnije su nastale naše ćuti i mišljenja. Tolerancija med ljudi mora dobiti sve važniju ulogu i u sadašnjici človika. Kalwaria Zebrzydowska nam je nudila smještaj drugu i tretu noć. U XII. vijeku Mikolaj Zebrzydowski, tadašnji vojvoda Krakowa, je utemeljio kloštar i na uspomenu Kristuševoga mučenja 42 kapele je dao uzidati na ovom mjestu po peldi jeruzalemske Kalvarije. Najlipša Kalvarija Europe je na listi svitskoga nasljedstva UNESCO-a. Odavle smo krenuli treći dan u Krakow da u crikvi Božje Milosrdnosti Kisešani prikažu svetu mašu u Ugarskoj kapeli, kade se čuva relikvija ugarskoga kralja Sv.Štefana. Hrvatske i ugarske svete jačke je pjevački zbor Zora jačio u pratnji svojih gitaristov (I. Harsanyi, F. Totharpad) i vjernikov.

Na obali rijeke Vistule se diže Wawelov brig sa Wawelovom katedralom. Pomoću turističkoga vodiča imali smo mogućnost upoznavati se s ovom lipotom vjerskoga građevinarstva. Legende, ugarske historijske veze, znamenitosti su potribovale da četrvti dan dopodne još ostanemo ovde. Pogledali smo mjesta vjerske službe pape Ivana Pavla II. Po slobodnom programu autobus nam je krenuo na put u Zakopane, da usput još stanemo na odmaranje i razgledivanje u rudniku soli Wieliczke. Ljetna vrućina pratila nas je od početka putovanja. Snigoviti vrhi Visoke Tatre ofriškali su nas već na pogled iz autobusa. Iako na minutu nisu bili potribni puloveri zrak je nastao malo friži, svježi kada smo stigli u Zakopane. Zadnji dan hodočašćenja počeli smo sv. mašom u Obrazovnom centru Kšiezowka u molitvenoj kapeli Ivana Pavla II. Zatim neki su uspinjačom prošli na 1123m visoku Gubalowku , a drugi su se upoznavali s mjesnim narodnim bogatstvom Krupowske ulice. Hodočasni put kojega je organiziralo peljačtvo HNS Kisega i nadalje drži važnim skupne svitske i vjerske projekte.U realiziranju programov hvaluvridnu ulogu su imali zastupnica Juliana Brezović i predsjednik Sandor Petković. Zahvaljujemo i duhovnomu ocu, misionaru, Grzegorzu Burbeli, ki je izdaleka podupirao i organizirao ov program.

Pjesma duhovnoga oca, misionara Elija, neka nas prati i nadalje: „Dalam Jesus kita bersaudara" - U Jezušu smo svi braća.

Črna Madona je branila i Ivana Sobieskija, poljskog kralja na njegovom štitu protiv Turaka. (XVII.st)

Krakow, u baziliki Božje Milosrdnosti je izložena relikvija Sv. Štefana u ugarskoj kapeli

Kiseška hodočasna grupa ispred bazilikom Božje Milosrdnosti

Marija Fülöp Huljev

Sveti Jakov (25. srpnja) i Sveta Ana (26. srpnja)

Dan Sv. Ane, tj. Jane se slavi u podravskom Novom Selu, gdje je u čast svetice 1897. podignuta crkva. Na Legradskoj Gori Sv. Jana ima posebnu bočnu kapelu, u Tukulji joj je podignuta kapelica, te se tog dana održava mala bučura. Također i u Boljevu pored Drave i u Bikiću. Hrvati u Dušnoku i Baćinu tog dana hodočaste u Šikuždu (Sükösd) u kapelu svetice Ane. Hrvati u Svetoj Katalini (Lajtakáta, Gattendorf) u Gradišću kazuju da se u kapeli Svete Ane molio mađarski kralj Stjepan prije nego što je sa svojom vojskom krenuo protiv njemačkog cara. Njegove vojskovođe i vrhovni svećenici su za to vrijeme, dok se kralj zadržao u crkvi, vidjeli anđele kako nad kapelom drže mađarsku krunu, a u crkvi je Sveta Ana posvetila kralja. Nakon pobjede je kralj Stjepan na koljenima išao do oltara kapelice. Opet se pojavilo svjetlo te su svi njegovi ranjeni vitezovi ozdravili.

Sveta Ana nije bila samo majka Blažene Djevice Marije, nego kao trostruka časna udova, i baka, dadilja Isusa Krista i kao takva zaštitnica je kršćanske obiteljske zadruge, plemena, zagovornica djece. Bogatstvo i obilje načina štovanja Svete Ane u mađarskih Hrvata je protumačeno raznolikošću njezina kulta. Kao svoju izvanrednu pokroviteljicu štovali su je tkalci, čipkari, metlari, a bila je i zaštitnica rudara.

Nadnevak svetkovanja Svete Ane veže se uz posvetu crkve u 5. stoljeću. Sudeći po vjerskoj tradiciji, Marija, Isusova majka je rođena u Jeruzalemu, u blizini jezera Bethesde. U znak štovanja iznad Marijine rodne kuće je podignuta bazilika, koja je posvećena 26. srpnja. Svetkovanje njezinog dana je obaveznim proglasio car Justian, pa se ovaj dan već u 12. stoljeću ubrajao među istaknute blagdane.

Novozavjetne knjige malo govore o majci Blažene Djevice Marije, ali je tim češće spominju vjerske legende prema kojima su se roditelji svete Ane zvali Stolan i Emerencija i podrijetlom su iz Judinog plemena. Nisu bili imućni, živjeli su u Betlehemu u ljubavi štujući Boga. Svoju su kćer Anu brižno odgajali. Neki suvremeni vjerski pisac je zabilježio: Sveta je Ana bila ozbiljna. Lice joj je bilo umilno, govor razborit... Bila je odana vjeri i čvrsta u nadi... Svaki njezin čin, cijelo joj ponašanje upućivalo je na svetu osobu. Udala se za Nazarećanina Joakima koji je živio svetačkim živototom. Ipak su imali i žalost: nisu mogli imati djece.

Prema tadašnjem vjerovanju njihova je okolina to smatrala Božjim pokaranjem i okrenuli su se od njih. Tu su sramotu oni dugo strpljivo podnosili, ali učestala ogovaranja Joakim kasnije više nije mogao trpjeti, stoga se povukao u brda i ondje je molio Boga da im se rodi dijete. Ana je također svakodnevno molila da zatrudni. I molitva im bi uslišana. Nakon dvadeseto-

godišnjega braka Ana je rodila kćerkicu koju su po anđeoskom navještaju nazvali Marijom i preporučili je Gospodinu. Djevojčicu su do njezine 12 godine odgajali bogobojaznim životom u jeruzalemskoj crkvi. Svojom poniznošću, ljubavlju i poznavanjem vjerskih zakona Marija je uvelike nadvisivala svoje suvremenike. Uzorna i prečista kći bila je neizmjerna radost svojih roditelja. Udali su je za tesara Josipa koji je jednako tako živio svetačkim životom.

FRA FLIPPO LIPPI: Susret Sv. Ane i Sv. Joakima kod Zlatnih vrata (oko1440 g.)
Izvor: http://www.catholictradition.org/Anne/anne6-1.jpg

na je pokorno podnosila preminuće svojeg vjernog supruga. Legenda navodi da je još jednom vidjela malenog Isusa i da je okružena svojim najbližima, osnažena Božjim blagoslovom, preminula u 70. godini života u vrijeme vladanja cara Augusta. Dušu su joj anđeli ponijeli u Abrahamov zagrljaj, a zatim u raj.

Priredio Đuro Franković

Dva drevna naroda koje Drava dijeli

u tvom se svetištu vjekovima sreću;
Tvoj lik ih majčinksi okuplja i veli: „Bratski se ljubite ostavit vas neću!”
Marijo Djevice podravskoga kraja, kroz Jud nam kazuj put do nebeskog raja!

Orila se pjesma u Judu/Đudu na blagdan Presvetog Trojstva, kada su se Gospi skupa molili i pjesmom je dičili njeni vjernici s jedne i s druge strane granice. Bilo je to 19. hodočašće donjomihljačkog dekanata, u Marijađud, koje su rado dočekali i vjernici hrvatskog materinjeg jezika iz Pečuha i okolice pa čak i iz udaljenijih mjesta, tako iz Santova. Bilježi Akoš Kolar.

13. lipnja slavimo Antunovo

Molitva Sv. Antunu

Bože, dobri i milosrdni Oče, zahvaljujemo ti što neprestance obnavljaš i oživljavaš svoju Crkvu po njezinim svecima i sveticama. Oni su savršeno nasljedovali Krista, ostvarili u sebi uskrsnu tajnu tvoga Sina i sada su, u nebeskoj slavi, naši uzori i naši zagovornici. Tvoji sveti očituju koliko su različiti i bogati darovi tvoga Duha ljubavi. Posebno ti zahvaljujemo što si nam u svetom Anti Padovanskom dao izvanrednog učitelja evanđeoske istine i trajnog posrednika svojih milosti. Jačaj nas da možemo nasljedovati primjer svetog Ante i svih tvojih svetih kako bismo nakon zemaljskog života zajedno s njima postali dionici ma tvoje vječne slave.
Amen.

Pečuh i hrvatska knjiga

Potkraj 18. stoljeća, 1773. godine Ivan Engel otvara prvu privilegiranu građansku tiskaru u Pečuhu, tadašnjem kulturnom središtu hrvatskog pučanstva, za čije je otvaranje zaslužan Juraj Klimo (1751.-1777.), po redu sedamdeseti pečuški biskup (o kojem se smatra da je bio hrvatskog podrijetla, rodom iz Gornje Ugarske, a prvotno prezime mu je bilo Klimović). Zahvaljujući njegovom zalaganju Pečuh postaje slavističko središte, gdje djeluju istraživači slavenske prošlosti Koller (1745.-1832.) i župnik u Olasu, Juraj Papanek (1738.-1802.). Nabrojiti sve hrvatske knjige tiskane u Pečuhu bio bi težak zadatak, ali se može zaključiti da je već i tada bilo mnogo povezanosti – i na polju knjigoizdavaštva – između Baranje i Slavonije, što ujedno potvrđuje i to da se u Pečuhu nije živjelo izvan ostalog hrvatskog književnog i kulturnog prostora. U Engelovoj tiskari već na samom početku 1773. tiskana je prva hrvatska liturgijska knjiga Ivana Velikanovića Život majke Božje, čiji je jedino uvodni dio od 12 stranica, kao i kazalo, tiskano u Pečuhu dok sama knjiga od 404 stranice u franjevačkoj tiskari u Osijeku, još za života autora Antuna Bačića, koji je sa španjolskog jezika prevodio djelo na hrvatski. Također u Engelevoj tiskari tiskane su Bogoslovne pismice... (U Pečuhu 1784.) Autor je franjevac Petar Lipovčević (1716-1766). Knjiga je postala toliko omiljena da ju je i Marijan Jaić sakupljajući nabožne napjeve po Ugarskoj sve preuzeo i objavio 1827. g. u zbirci Vienac bogoljubnih pisamah. Vianac je 1903. godine doživio dvadeseto izdanje. Za vrijeme djelovanja Ivana Engela u Pečuhu tiskano je 85 knjiga na latinskom, njemačkom, mađarskom i hrvatskom jeziku. Nakon smrti Ivana Engela (1795.) njegova će supruga Kristina Engel Vizer nastaviti knjigoizdavačku djelatnost te sve do 1814. godine izdaje 61 knjigu. Od Kristine tiskarske poslove preuzima njezin zet Stjepan Knežević (1815.-1836.) koji objavljuje 80 knjiga, od toga točan broj hrvatskih knjiga također nam ostaje nepoznat. Godine 1823. u Pecshu slovima Stipana Knexevicha otiskan je rad Adama Filipovića Heldentalskog, Xivot velikoga biskupa, privelikoga domorodca, i najvechega priatelja nashega Antuna Mandicha (pretisak je objavljen 2007. u Đakovu). Pouzdano se zna da je Karlo Pavić 1803. u Pecsuhu, slovima Kristine Engel tiskao Slavuj svetoga Bonaventure… Franjo Tomić, stolne pecsujske cerkve nazivni kanonik i parok Valpovacski tiska Govorenje pokopano, koje o svetčanom sprovodu prisv. i pripoštovanoga g. Josipa Kiralja biskupa pecsujskog u stolnoj cerkvi recse. Godine 1825. narudžba stiže iz Požege: u Pecsuju Pritiskano, s Slovih Stipana Knesevich Kral. Knjigotishcza, Razrađenje ucsenikah kraljevske perve narodne shkole Poxeshke. Pored Engelove tiskare djelovala je i tiskara Liceja (Lyceum Nyomda), odnosno Biskupska tiskara (Püspöki Nyomda), koje su uveliko doprinijele izdavanju hrvatskih knjiga. Biskupska tiskara je 1838. godina u Beču nabavila Gajev tip slova te je ugledala svjetlo zbirka pjesama i drama Vitie osječkog kapelana Stjepana Marjanovića (1802.-1862.). Župnik crkve Sv. Augustina, prepošt, Stipan Grdenić (1786.-1848.) objavljuje 1837. godine svoj molitvenik Molitvena knjiga vrata nebeska Gerdenić i na taj način podmiruje potrebe svojih hrvatskih vjernika u Pečuhu, a koji su tada bili brojni. Stjepan Grdenić izdaje i svoje propovijedi, veliko djelo u dva sveska: Govorenja nedilnja za cilu godinu cerkvenu sloxena i izdana po Stipanu Gerdenichu Jerebicskomu ... paroku kod S. Augustina u Pecsuhu. Pecsuhu 1845, Slovima Lycea Biskupskoga. Poznato nam je i treće Gerdenićevo djelo koje navodi Nikola Tordinac: Izdade na trojakom jeziku knjigu u slavu sedam glavnih svetkovina B(lažene) D(jevice) M(arije). Uočili smo i druga pečuška hrvatska izdanja za koja se nije znalo, odnosno sada se prvi put iznosi u javnost, naime pečuški biskup Pál László Eszterházy (svibnja 1730. – Mohač 7. studeni 1799.) izdaje Za ponukovanje i duhovnu korist. U Pecsuu [s. a. 1780-1796], Ivan Josip Engel. Biskup Eszterházy objavljuje i pastirsko pismo: Na duhovni nauk i spasonosno ponukovanje… [Pécs s. a. 1780-1799, Engel.]. Iako knjiga stihova Antuna Josipa Turkovića nije tiskana u Pečuhu, već u osječkoj tiskari Divalda 1796. vrijedna je spomena, naime dovodi se u vezu sa Pečuhom. Pozdravlenje skoim – gornje Ossicske varoshi, Réthfale i Gravicza parok po prigodi ulazenja u Petcsu mlogo poshtovanih bratcsjah od milloserdgja plemenite varoshane Petcsujske. Ivan Kukuljević Sakcinski navodi kako je pokojni pečuški biskup Szepesy za svoju biskupiju propisao: Molitve i pisme koje se u vrime diljenja sakramenta krizmanja moliti i reći moraju. U Pečuhu 1829. Vrijedno je spomena i drugo djelo pečuškog biskupa Ignacija Szepesyja (1780-1838.) naglasivši kako je vodio skrb, starao se o svojim hrvatskim vjernicima u Baranji, Slavoniji i Podravini te izdaje Molitve i pisme… V Pecsuhu 1832, slovima Stipana Knezevich. Nažalost, samo ovo drugo Sepešijevo djelo stoji nam na raspolaganje. Urbarski zakonski članci godište 1840. također su tiskani U Petčuhu 1840. Za vrijeme mađarske revolucije 1848/49. godine već Gajevim pravopisom je tiskan letak za Jelačićeve tj. Rothove vojnike koji su ulazili u Pečuh.

Đuro Franković

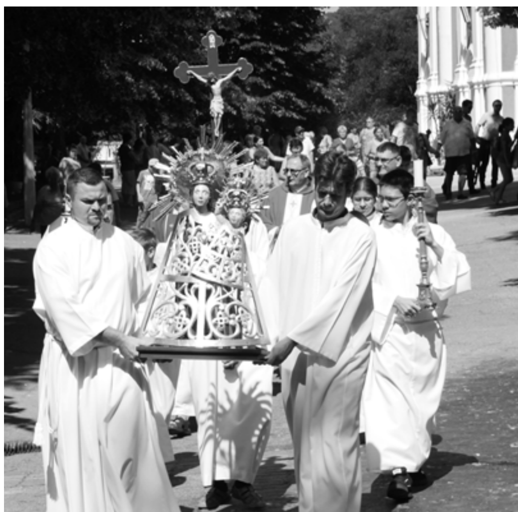

Prva pričest u Santovu -
Hodočašće podravskih Hrvata u Đud
Snimio: Akoš Kolar

